

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА

Тема. Дослідження руху зв'язаних тіл.

Мета: визначити коефіцієнт тертя ковзання дерева по дереву.

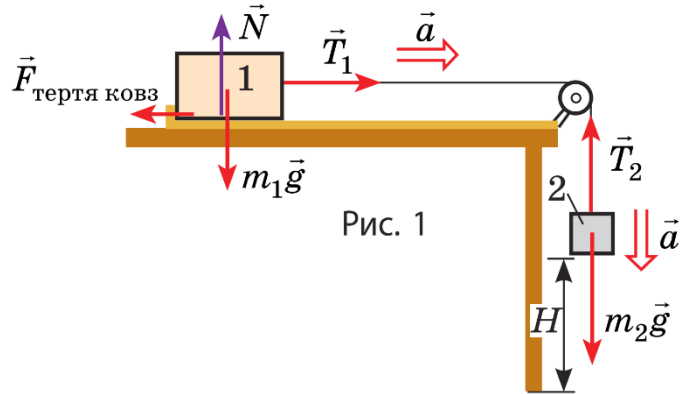
Обладнання: лінійка, терези з тягарцями (або динамометр), секундомір, дерев'яна поверхня, дерев'яний брусок, нерухомий блок, важок масою 100 г, міцна нитка завдовжки 1,5–2 м.

Хід роботи

Підготовка до експерименту

1. Зберіть експериментальну установку (див. рис. 1).

2. Скориставшись формулою переміщення, доведіть: коли брусок 1 починає рух під дією тягарця 2, їх прискорення можна визначити за формулою $a = \frac{2H}{t^2} (1)$.

3. Для кожного тіла запишіть рівняння другого закону Ньютона і, врахувавши, що $T_1 = T_2$, а $F_{\text{тертя ковз}} = \mu N$, доведіть, що $\mu = \frac{m_2 g - (m_1 + m_2) a}{m_1 g} (2)$

Експеримент

Суворо дотримуйтесь інструкції з безпеки. Результати вимірювань відразу заносьте до таблиці.

1. Виміряйте масу m_1 бруска 1 та масу m_2 тягарця 2.
2. Розташуйте брусок біля лівого краю трибометра й, утримуючи брусок, виміряйте відстань H від тягарця до підлоги (див. рис. 1).

3. Відпустить брусок і виміряйте час t , через який тягарець торкнеться підлоги. Не змінюючи початкового розташування зв'язаних тіл, повторіть дослід ще тричі.

№	Маса бруска $m_1, \text{кг}$	Маса тягарця $m_2, \text{кг}$	Висота падіння тягарця $H, \text{м}$	Час падіння		Прискорення тягарця $a_{\text{сеп}}, \frac{\text{м}}{\text{с}^2}$	Коефіцієнт тертя ковзання $\mu_{\text{сеп}}$	Відносна похибка $\varepsilon, \%$
				$t, \text{с}$	$t_{\text{сеп}}, \text{с}$			
1								
2								
3								

Опрацювання результатів експерименту

1. Обчисліть середній час руху тягарця ($t_{\text{сеп}}$).

2. За формулою (1) визначте середнє прискорення руху тягарця ($a_{\text{сеп}}$).

3. За формулою (2) визначте середнє значення коефіцієнта тертя ковзання.

4. Оцініть відносну похибку експерименту, порівнявши значення коефіцієнта тертя ковзання $\mu_{\text{сеп}}$ дерева по дереву, отриманого в ході експерименту, з табличним значенням $\mu_{\text{табл}}$: $\varepsilon_{\mu} = \left| 1 - \frac{\mu_{\text{сеп}}}{\mu_{\text{табл}}} \right| \cdot 100 \%$

$$\varepsilon_{\mu} = \left| 1 - \frac{\mu_{\text{сеп}}}{\mu_{\text{табл}}} \right| \cdot 100 \%$$

